

Rovviltseminar 2012

(Miljøkriminalitet mot store rovdyr, kongeørn, egg)

A person wearing dark winter clothing and a backpack is kneeling in a vast, snowy landscape. They are pointing their right hand towards a set of tracks in the snow. The background shows rolling hills under a blue sky with scattered white clouds. The overall scene is bright and clear.

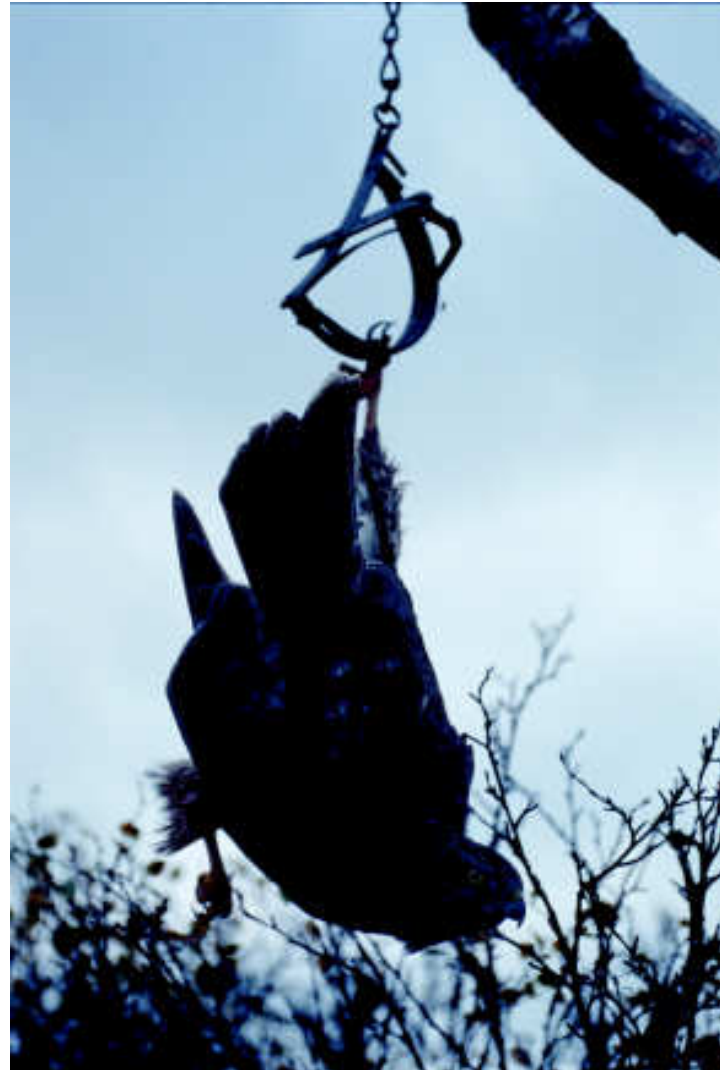
Nils Roger Duna
Politioverbetjent/miljøkoordinator
Nord-Trøndelag politidistrikt

Hva er miljøkriminalitet?

Definisjon

Omfatter alle straffbare handlinger rettet mot:

- **Arbeidsmiljø.**
- **Natur og miljø.**

Avklaring av miljøbegrepet

Miljøbegrepet deles i to:

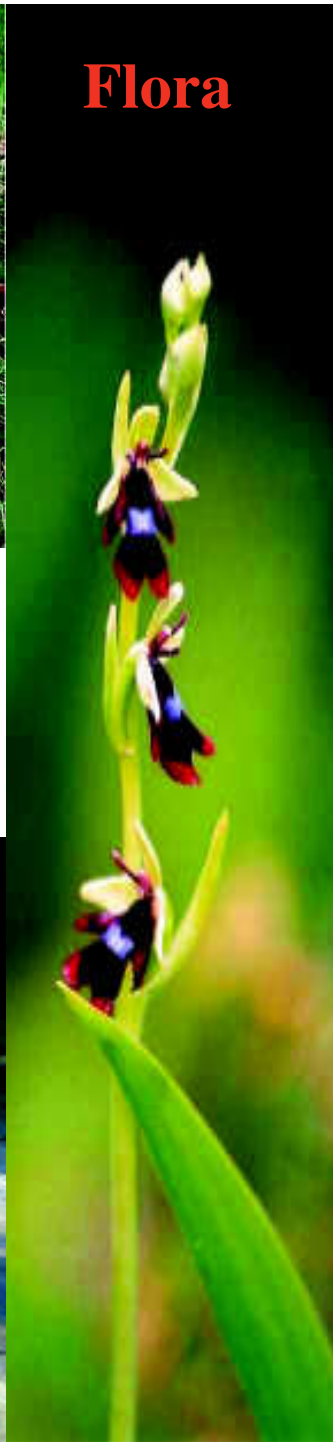
- ***Det indre miljø***
- ***Det ytre miljø***

Fauna

Flora

Annen naturkriminalitet

DEFINISJON

YTRE MILJØ

Forurensning

Kulturminner

Generell status

(Kriminalitet mot store rovdyr, kongeørn, egg)

- Få meldinger om ulovligheter knyttet til store rovdyr, kongeørn og egg.
- Sakene er normalt knyttet til felling av rovvilt uten at tillatelse foreligger. Alle slike saker etterforskes. Det påberopes normalt nødverge/nødrett.
- De fleste meldingene som politiet mottar kommer fra de som har skutt rovviltet.
- Overraskende få meldinger fra forvaltnings- og tilsynsmyndigheter

Skyting av havørn

- Havørn skutt på åte av høns.
- Politiet varslet av oppsynsmann i Fjellstyret, som igjen var varslet av en bilist som fant ørna på veien. Etterforskning iverksatt.
- Tilståelsesdom i retten. Retten påpeker at dette er saker som av allmenn preventive hensyn veier tungt. Dømt til 18 dager betinget fengsel (prøvetid 2 år) og kr. 5.000,- i bot. Rifle som ble brukt under skytingen ble også inndratt.

Skyting av gaupe

- Gaupe skutt etter å ha angrepet sau to ganger innenfor sauegjerde.
- Det var ikke kvotejakt eller tildelt ekstraordinær fellingstillatelse. Påberopte seg nødverge/nødrett.
- Rubrisert under nødverge/nødrett, men gitt påtaleunndlatelse for å ha varslet politiet for sent (11 timer).
- Rovviltkontakt var varslet raskt av skytter.
- **NB!** Husk varslingsplikt til politiet når dere som tilsynspersonell får kunnskaper om slike saker.

Ulovlig felle

- Sto åpen i juli med rådyrbog som åte. Sannsynligvis beregnet på gaupe.
- Etterforskningen ga sterk mistanke til en bestemt person, men det var ikke mulig å bevise at vedkommende var eier av fella.
- Saken henlagt på grunn av ukjent gjerningsmann. Fella ble beslaglagt.

Skyting av gaupe

- Gaupe skutt i beiteområde for sau. Det var ikke kvotejakt eller gitt ekstraordinær fellingstillatelse.
- Påsto at gaupe var i ferd med å angripe sau. Påberopte seg nødverge/nødrett.
- Rubrisert under nødverge/nødrett, men gitt påtaleunntatelse for å ha varslet politiet for sent (24 timer).

Skyting av jerv

- Jerven ble skutt utenfor perioden for lisensfelling. Det forelå ikke ekstraordinær fellingstillatelse.
- Påberopte seg nødverge/nødrett da jerven jaget sauer.
- Hadde skriftlig avtale med saueeier om at han opptrådte på dennes vegne.
- Henlagt som nødverge/nødrettsak.

Skyting av bjørn

- Fellingstillatelse gitt på bjørn, men ikke binne med unge(r).
- Det ble skutt binne, og en liten bjørn observeres i samme området kort tid etter.
- Politiet varsles og etterforskning iverksettes.
- Saken henlegges som intet straffbart forhold, da det var gitt fellingstillatelse, og det viser seg at binna ikke har årsunger.

Fangst av gaupe

(Utenom jakttid og ikke gitt fellingstillatelse)

- Ulovlig fangst og avliving av gaupe i bås.
- Politiet rykket ut umiddelbart. Rask etterforskning - Tilståelse og funn av gaupa samme kveld.
- Tingretten ila personen kr. 4.000,- i forelegg + inndragningsverdi av våpen og gaupebås på til sammen kr. 1.250,-.

Påskyting av bjørn

- Sauegjeter påskyter bjørn. Bjørnen forsvinner. Påberoper nødverge/nødrett, da bjørnen kom springende etter saueflokken.
- Politiet varsles og det iverksettes ettersøk og etterforskning.
- Etterforskningen viser at vedkommende snakker sant. Rubrisert inn under nødverge/nødrett. Bjørnen blir ikke funnet.

Påskyting av bjørn

- Fellingstillatelse gitt på bjørn.
- Jaktlaget påskyter en bjørn. Bjørnen blir ikke funnet, men spor tyder på at dyret er truffet.
- Politiet varsles, og iverksetter **ferdselsforbud** av hensyn til menneskers **sikkerhet**, da det ikke kan utelukkes at det er en skadet bjørn i området.
- Ikke straffesak, da det forelå fellingstillatelse.

Mistanke om skyting av gaupe før kvotejakta

- **Tips til politiet om at det er skutt gaupe før start av kvotejakt. Det er blant annet funnet blodspor.**
- **Etterforskning iverksettes. En masse spor etter gaupe, mennesker og hund registreres.**
- **Etterforskningen viser at blodsporene er fra hunden, som har skadet seg tidligere på dagen.**

Funn av død jerv

- SNO varslet politiet om funn av død jerv.
- Etterforskningen viste at jerven var skutt. Den ble funnet der en deltaker i kommunalt rovviltjaktlag om sommeren avfyrte skudd som han hevdet var etter rev.
- Sterk mistanke til denne personen, men ikke mulig å bevise.
- Saken ble henlagt etter bevisets stilling.

Øverskyting av gaupekvote

- 3 gaupeunger felt samtidig.
Totalkvoten i regionen var 2 dyr.
- Gaupene ”kom og gikk”, og den tredje gaupa ble skutt i den tro at det var en av de påskutte.
- Henlagt på grunn av bevisets stilling.
- Den øverskytende gaupa ble beslaglagt av politiet mens saken ble etterforsket, og senere overlevert viltfondet.

Skyting av jerv

- SNO rapporterte om at snøskuter var brukt i forbindelse med felling av jerv i Roktdalen. Vedkommende var registrert som lisensjeger og det var i lisensfellingsperiode.
- Saken etterforsket og rubrisert inn under nødverge/nødrett. Dyret hadde muligens unormal atferd da det var helt avmagret.
- SNO påklaget avgjørelsen. Statsadvokaten opprettholdt avgjørelsen og ga politiet ros for grundig etterforskning av saken.

Ulovlig jerveåte?

- Metallspon utlagt i sannsynlig jerveåte.
- Varslet til politiet fra SNO flere dager etter at de fant åtet i forbindelse med jervesporing.
- Henlagt – Ukjent gjerningsmann.
- Viktig at politiet varsles straks ved mistanke om ulovligheter knyttet til store rovdyr.
- Kommentarene til rovviltforskriften § 16 pålegger en plikt til å varsle politiet.
”Ved ulovlige fellinger eller ved mistanke om ulovlig jaktutøvelse skal politiet straks kontaktes”.

Skyting av bjørn

- Bjørn skutt. Påberopelse av nødverge/nødrett.
- Skjedde ute i terrenget, uten vitner. Etterforskningen kunne ikke dokumentere at hendelsen hadde skjedd på annen måte enn beskrevet i avhør.

Skyting av hønsehauk

- Hønsehauk skutt i forbindelse med angrep på høns.
- Ferdig etterforsket og ligger nå klar for påtaleavgjørelse.

”Ulvesak”

- Melding til politiet om funn av sannsynligvis død ulv.
- Utrykning og åstedsbefaring umiddelbart. Ulvelignende dyr uten hode funnet.
- Forevist personer med spisskompetanse for visuell vurdering med hensyn til art. Konkluderte med at det ikke kunne utelukkes at det var ulv.
- Obduksjon DNA-test ved Veterinærinstituttet, Trondheim.
- Konklusjon; Hund. Saken henlagt.

Manglende tilsyn med revebås

- En person er gitt påtaleunndlatelse for å ikke ha ført forskriftsmessig tilsyn med revebås i Verdal.
- En hund gikk i båsen og døde grunnet uttørking.
- Ingen revebåser var registrert i området før etterforskningen. Etterpå ble det et stor pågang av registrering.

Bruk av åte til jakt og fangst

Åte som ikke krever mattilsynets tillatelse

- Felt vilt, herunder også trafikk- og togdrept vilt, regnes som friske dyr. Dersom det ikke er mistanke om smittsomme sykdommer i området, kan denne type vilt brukes som åte **uten** mattilsynets tillatelse. Det samme gjelder slakteavfall fra slike dyr.
- Produkter beregnet/godkjent til **humant** konsum (menneskemat) og blodspor.

Kadaver/selvdøde dyr i naturen

- Er det snakk om kadaver/selvdøde dyr i naturen, er slike dyr kun tillatt benyttet på stedet hvor det er **oppstått/funnet**. Det må heller ikke være mistanke om at det kan utgjøre en alvorlig helsefare for mennesker eller dyr.

Dersom det er ønske om å benytte kadaver/slakteavfall til åte et annet sted enn der det er oppstått i naturen, må det **søkes** for hvert enkelt tilfelle til mattilsynet.

Selvdøde eller avlivede dyr fra gård

- Bruk av selvdøde eller avlivede dyr fra gård som åte, kan **etter tillatelse** fra mattilsynet legges ut for **kortere** tidsrom på egen driftsenhet, dersom det ikke er mistanke om smittsomme sykdommer. Etter bruk skal de behandles i henhold til forskriftens bestemmelser.

PÅBEROPELSE AV NØDRETT/NØDVERGE

(Saker i Namdal-/Nord-Trøndelag politidistrikt de siste år)

Antall saker

19 stk (10 bjørnesaker, 5 jervesaker, 3 gaupesaker og 1 høsehauksak).

Tiltale reist

3 saker (2 bjørn og 1 gaupe), hvorav 2 førte til domfellelse og 1 til frifinnelse (bjørnesak).

Forelegg

3 saker (1 bjørn og 2 jerv).

Påtaleunntatelse

2 saker (gauper) grunnet for sen varsling til politiet.

Rubrisert under nødrett/nødverge

10 saker (6 bjørn, 2 gauper og 2 jerv).

I 2 av gaupesakene ble det imidlertid gitt påtaleunntatelse for for sen varsling til politiet (hhv 11 timer og 1 døgn etter påskyting).

Venter på påtaleavgjørelse

1 sak (høsehauk)